

Obsah

1. Vnímání racionality v ekonomické teorii	1
1.1 Standardní vymezení racionality	2
1.2 Teorie omezené racionality	4
1.3 Teorie vyhlídek	5
Shrnutí	8
2. Klasická teorie veřejných statků	11
2.1 Formování teorie veřejných statků	12
2.2 Definice pojmu veřejný statek	15
2.3 Problém černého pasažéra	20
Shrnutí	24
3. Optimální produkce čistého veřejného statku	27
3.1 Samuelsonova podmínka paretovské efektivity	27
3.2 Optimální velikost produkce veřejného statku při dobrovolném a vynuceném poskytování	31
3.2.1 Model soukromě poskytovaného veřejného statku	32
3.2.1.1 Rovnováha při dobrovolném přispívání dvou osob a dvou strategiích	34
3.2.1.2 Rovnováha při dobrovolném přispívání dvou osob a více strategiích	36
3.2.1.3 Rovnováha při dobrovolném přispívání n osob a více strategiích	37
3.2.2 Optimální produkce veřejného statku vyhovující Samuelsonově podmínce	38
3.2.2.1 Optimální produkce při spotřebě dvou osob	38
3.2.2.2 Optimální produkce při spotřebě n osob	39
3.3 Vliv příjmové diferenciace na množství soukromě poskytovaného veřejného statku	41
Shrnutí	43
4. Jiné typy veřejného statku	45
4.1 Společenská agregační funkce (SCF)	45
4.2 Statek typu nejslabší článek (resp. slabý článek)	47
4.3 Dobrovolnický veřejný statek	50
Shrnutí	53

5. Alternativní mechanismy produkce veřejných statků	55
5.1 Lindahl-Wicksellův mechanismus	56
5.2 Clarkeho daň a Clarke-Groves-Vickreyův mechanismus	59
5.3 Groves-Loebův mechanismus	62
5.4 Groves-Ledyardův mechanismus	63
Shrnutí	65
6. Charita jako veřejný statek	67
6.1 Model charity (filantropie) jako veřejného statku	67
6.2 Model nečistého altruismu	72
6.3 Vytěsňování soukromých příspěvků na charitu veřejným poskytováním	75
Shrnutí	76
7. Teorie klubů a klubové statky	79
7.1 Charakteristiky klubového statku	79
7.2 Základní model klubového statku	81
7.3 Tieboutova hypotéza	86
7.4 Oatesův decentralizační teorém	88
Shrnutí	89
8. Experimentální ekonomie	91
8.1 Historický vývoj	92
8.2 Hlavní zásady ekonomického experimentu	93
8.3 Metodika experimentů	97
8.4 Limity experimentů	101
8.4.1 Nereprezentativní výběr testovaných osob	101
8.4.2 Zjednodušení modelované situace	102
8.4.3 Platby nejsou podstatné či významné	102
8.5 Experimentální veřejná ekonomie	102
8.5.1 Daňové úniky	103
8.5.2 Volební experimenty	104
8.5.3 Dopad daní	104
8.5.4 Externality	105
Shrnutí	105
9. Experimenty s veřejnými statky	107
9.1 Základní podoba experimentu s veřejnými statky	108
9.2 Typy experimentů s veřejnými statky	109
9.2.1 Experimenty zájímaví se o základní charakteristiky	109
9.2.2 Experimenty hledající faktory, které ovlivňují míru přispívání ...	110
9.2.3 Experimenty hledající alternativní nebo modifikované mechanismy dobrovolného přispívání na veřejný statek	111

9.3	Faktory ovlivňující míru přispívání	112
9.3.1	Faktory prostředí (silné vlivy)	112
9.3.1.1	Počet účastníků	113
9.3.1.2	Mezní příjem na hlavu	114
9.3.1.3	Vnitřní a vnější výnos	114
9.3.1.4	Opakování	115
9.3.1.5	Komunikace	117
9.3.2	Faktory systémové (slabé efekty)	117
9.3.2.1	Ekonomické vzdělání	118
9.3.2.2	Warm-glow efekt	119
9.4	Modifikace mechanismu dobrovolného přispívání	122
	Shrnutí	123
10.	Alternativní mechanismy soukromého přispívání na charitu	125
10.1	Práh pro poskytnutí veřejného statku	126
10.2	Loterie jako modifikace VCM	131
10.2.1	Model charitativní loterie	132
10.2.2	Loterie s výhrou závislou na výnosu sbírky (RDP)	133
10.2.3	Loterie s fixní výhrou (FPL)	134
10.3	Sbírky se spoluúčastí významného donátora	138
10.4	Aukce jako nástroj charitativní sbírky	142
	Shrnutí	143
	Případová studie – Podoba a výsledky výukového experimentu s veřejnými statky	149
	Přílohy	161
	Summary	181
	Literatura	183
	Věcný rejstřík	199
	Jmenný rejstřík	203

Seznam boxů

Box 2.1	Veřejný a veřejně poskytovaný statek	13
Box 2.2	Public good a public bad	17
Box 3.1	Alternativní předpoklady modelu soukromého poskytování veřejného statku	33
Box 8.1	Co zjistil prodavač bagelů (nejrozsáhlejší polní experiment)	95
Box 8.2	Co je možno považovat za dobrý experiment?	96
Box 8.3	Slovníček ekonomického experimentu	98
Box 8.4	Psychologické a ekonomické experimenty	99
Box 9.1	Vliv jazyka instrukcí na výsledky experimentu s veřejnými statky	120
Box 10.1	České a slovenské experimenty využívající mechanismu prahu . .	127
Box 10.2	Polní experiment mezi abonenty Bavorské státní opery	140
Box P3.1	Příklad k procvičení	172

Obsah

1. Podoba experimentu	149
2. Charakteristika účastníků experimentu	150
3. Vybrané výsledky výukového experimentu	152
3.1 Míra černého pasažérství obecně	153
3.2 Vliv pohlaví na chování	154
3.3 Vliv studovaného oboru na chování účastníků	156
3.4 Vliv státní příslušnosti na chování účastníků	157
4. Chování účastníků jiných experimentů	158

Obsah

Příloha 1 Instrukce pro experiment	165
Příloha 2 Formulář pro zápis příspěvků jednotlivými účastníky	167
Příloha 3 Vybrané modely teorie her	169